

TEKNIK & MILJØ

DANSKE BORGMESTRE DELTE:
KLIMAVIDEN I
VERDENSKLASSE
VED COP28

DET DANSKE
DRIKKEVAND
ER UNDER PRES

ENERGIFÆLLESSKABER
KAN GIVE DEN GRØNNE
OMSTILLING ET LØFT

FÆLLES OM
DATAGRUNDLAGET TIL DE
GODE NATUROPLEVELSER

NÅR VI ER FÆLLES OM DATAGRUNDLAGET TIL DE GODE NATUROPLEVELSER

Flere store tværkommunale projekter har vendt blikket mod GeoFA fremfor at skabe egne databaser. **Det giver uendelig meget mening at finde fælles fodslag**; lokalt, regionalt såvel som nationalt - om data om turisme, outdoor og friluftsdatabaser. Kommunerne og andre aktører vedligeholder kun data ét sted, men data kan let komme i spil i alle processer fra planlægning til udstilling. I artiklen præsenteres fire forskellige projektsamarbejders indfaldsvinkler og erfaringer med at have GeoFA inde som et fundament.

TEKST /

LINE HVINGEL
KL og GeoDanmark,
GeoFA

ANNA SCHOUBOE
THØGERSEN
Naturstyrelsen,
Udinaturen.dk

LÆRKE FALSTAFF
Videncenter om
Handicap, Natur
for alle

METTE ROHDE
BÖWADT
Dansk Kyst og
Naturturisme,
Bedre vilkår for
cykelturismen i
Danmark

GUNHILD ØEBY
NIELSEN
GudenåSamarbejdet,
oplevelsgudenaa.dk

Geografiske Fagdata i GeoDanmark (GeoFA) er en frivillig samling af fællesoffentlige data, som vurderes at have værdi på tværs af kommunegrænser - både for myndigheder og andre eksterne anvendere. Det er frivilligt for myndigheder at benytte databasen til opbevaring

og udstilling af data - og gratis for tredjepart at hente og anvende data lokalt.

I GeoFA registreres bl.a. friluftsdatabaser som shelters, bålpladser, udsigtspunkter, badestrande, vandposter, toiletter og mange flere relevante faciliteter, når man f.eks. skal planlægge en vandre- eller cykeltur. Data fra GeoFA kan frit

anvendes i andre platforme, hvor data præsenteres overfor brugere, som fx appen Vestkysten, en rejseguide på ferien ved Vestkysten, eller udinaturen.dk, en guide til oplevelser i naturen. I GeoFA er således registreret næsten 14.000 km vandrerute, næsten lige så mange km cykelrute og over 900 shelters.

VORES FÆLLES DATAREJSE ER FORANKRET I GEOFA

Kommunerne har i mange år efter spurgt en løsning til at samle data ét sted nationalt. Selvom det er frivilligt at lægge sine data i GeoFA, slutter flere og flere kommuner sig til, og løbende bliver hullerne i datasættene lukket, så vi forhåbentlig dækker hele Danmark til sidst.

-Det er vigtigt, at GeoFA er let at arbejde med - og let at udvikle på, så registret kan imødegå myndigheds- og anvenderbehov generelt. Det går fint hånd i hånd med, at det ikke er en skal-opgave, men en opgave, der løses af de kommuner, som ser en værdi i at registrere og udstille data til tværkommunalt og eksternt brug, fortæller Line Hvingel, konsulent KL og tovholder for GeoFA-gruppen.

Foto: Ebbe Pedersen.

SYNLIGHEDEN ER I HØJSÆDE (WWW.UDINAUREN.DK):

Vinteren er over os, og vi har allerede oplevet et Danmark dækket af et flot vinterlandskab klædt i sne, så fridagene kan give mulighed for gode naturoplevelser. Men hvor finder du ruten, som familien ikke lige kender i forvejen? Eller bålstedet hvor I kan mødes over en kop kaffe eller en skumfidus? Der findes et væld af sider online med turforslag - men med udviklingen af GeoFA er der nu mulighed for at lave et stærkt samlet overblik over friluftstilbud. En brugerundersøgelse viser, at borgerne netop efterspørger et samlet overblik over mulighederne i den danske natur. Det giver udinaturen.dk.

Udinaturen.dk er en national portal, der bygger på de gode friluftdata i GeoFA - og med over 1,4 mio. unikke besøgende i 2022 sender GeoFA og udinaturen.dk hvert år mange personer ud i naturen på gode friluftsoplevelser.

For kommuner og Naturstyrelsen, som også indberetter mange data til GeoFA, er fordelene, at data kun skal oprettes og vedligeholdes ét sted. Og alligevel når data enormt langt ud. Udover de mange brugere på udinaturen.dk trækker mange andre løsninger på de samme data, så indsatsen kommer flere gange igen. En af disse løsninger er OplevGudenaau.dk, som du kan læse mere om herunder.

For brugerne er fordelene, at det er let at finde ud af, hvor turen kan gå hen i de næste fridage - eller måske allerede i næste weekend.

ET LET, FLEKSIBELT OG FREMTIDSSIKRET VALG (NATUR FOR ALLE)

I projekt 'Natur for alle' (støttet af AAGE V. JENSEN NATURFOND og Friluftsrådets Udlodningsmidler) har vi en ambition om at forbedre kortlægningen og formidling af oplysninger om tilgængelighed til friluftsliv. Oplysninger som kommer mange til gavn, både personer med handicap, ældre og børnefamilier med barnevogne. Det kan være oplysninger om typen af belægning og stibredde, så en person i kørestol (eller rolator) ved, om en rute er egnet til en den kommende søndagstur. Vi arbejder primært med den fysiske tilgængelighed, men kvalificering af data kan også ske som et led i at forbedre webtilgængeligheden, som vi fx har sikret ved at tilføje alternativ billedtekst i datamodellen.

Vi har ønsket at skabe løsninger, som kommer mange til glæde og gavn - og som også har et liv efter projektperioden. Erfaringerne har vist, at isolerede projekt-databaser og formidlingssider hurtigt dør hen, når projektmidlerne slipper op.

Vi kiggede derfor mod GeoFA og mulighederne i fagdatabase for friluftsliv, som stedet til at lagre data. Der har også været kommuner, som har set det som en klar forudsætning for at indgå i projektet, at GeoFA er den centrale database i de løsninger, vi lavede. Det bekræftede os i, at GeoFA er

Det er vigtigt, at GeoFA er let at arbejde med - og let at udvikle på, så registret kan imødegå myndigheds- og anvenderbehov generelt

den helt rigtige investering for et kortlivet projekt som vores.

Det har forbløffet os, hvor åbne, løsningsorienterede og hurtige GeoFA har været i forhold til at samarbejde omkring vores ønsker til lagring af nye typer data. Vi har oplevet stor nysgerrighed, lydhørhed, og interesse for vores faglige baggrund for ønskerne til datastrukturændringerne. GeoFA har hjulpet med at kvalificere vores ønsker og løsninger, så vi med afsæt i GeoFA kan udstille på udinaturen.dk og ikke mindst, at alle andre interesserede kan trække oplysningerne til brug på andre visninger.

DATA SPILLER EN CENTRAL ROLLE (DKNT - CYKEL-KNUDEPUNKTSNETVÆRK)

Der findes utroligt mange strækninger, som man kan cykle på i Danmark, nogle mere egnede end andre - så hvilke skal udpeges til at indgå i Danmarks nye cykelknodepunktsnetværk? Det skal ikke mindre end 15 datakilder hjælpe til at afgøre. En af de vigtigste datakilder er GeoFA.

9 kommuner har i løbet af 2023

haft fokus på at opdatere friluftsdatabaser i GeoFA til gavn for udpegning af første råskitse af 9 kommunale netværk. Efterfølgende bruges data og lokalt kendskab som støtte til validering af netværket.

Data spiller en helt central rolle i projektet, da det skal bidrage til at sikre ensartethed og høj kvalitet i det endeligt udpegede cykelknudepunktsnetværk. Data i GeoFA kommer også til at spille en rolle i drift

Syv kommuner (GudenåSamarbejdet) plus et par nabokommuner og tre enheder i Naturstyrelsen har samarbejdet om friluftsdatabaser gennem flere år. GeoFA har gjort det samarbejde meget nemmere

og videreudvikling af netværket, da erfaringer fra lignende netværk i andre lande viser, at cykelknudepunktsnetværk konstant udvikles og tilpasses omgivelserne. Her kan gode opdaterede data bidrage til effektiv og ressourcebesparende tilpasning.

Sidst, men ikke mindst, så vil GeoFA også spille en central rolle i udstilling af cykelnetværket, da hele eller dele af godkendte kommunale cykelknudepunktsnetværk vil blive registreret her og udstillet fra foråret 2024.

AFSÆT FOR ET STÆRKT TVÆRKOMMUNALT SAMARBEJDE (WWW.OPLEVGUDENAA.DK)

Oplevgudenaa.dk er et digitalt kort, der skal gøre det lettere for brugere og gæster at finde diverse friluftsmuligheder omkring Gudenåen. For at sikre størst mulig værdi for brugerne, er løsningen beriget med data fra andre datasamlinger.

Syv kommuner (GudenåSamarbejdet) plus et par nabokommuner og tre enheder i Naturstyrelsen har samarbejdet om friluftsdatabaser gennem flere år. GeoFA har gjort det samarbejde meget nemmere! For bare seks år siden lå dataene flere forskellige steder, og der var stor forskel på, hvem der havde fokus på opgaven at inddatere friluftsdatabaser, og hvor højt den blev prioriteret.

Kommunerne fik mange tilbud om diverse apps, der i et snuptag kunne løse det hele - men udfordringen var og er jo ikke kun en smart app eller frontend, men valide data, der opdateres. Udfordringen er at have få steder at samle data fra. At have én landsdækkende database, hvor vi lægger alle vores friluftsdatabaser, og hvor de hentes til både oplevgudenaa.dk, til udi-naturen.dk og kan hentes til andre apps og brugerflader, har i høj grad løst det og gjort det hele meget

nemmere, når der skal arbejdes på tværs af mange organisationer!

Den største udfordring var og er elementer, typisk ruter, der går på tværs af kommunegrænser og grænser stat-kommune. Brugere er nemlig ligeglade med, om den del af fx Trækstien, de går på, er ejet af Staten, Silkeborg, Viborg, Favrskov eller Randers kommune. Vi har fundet én model omkring Gudenåen, andre en anden - kodeordet er samarbejde og dialog.

NB. Og i stedet for at købe nye apps, genbruger vi den samme løsning andre steder - fx oplevhor-sensfjord.dk.

KOORDINATIONEN OPSTÅR Gennem GEOFA

Ud over at vi hver især har haft glæde og indbyrdes synergi ud af at arbejde med at berige de samme databaser gennem GeoFA, så sikrer platformen os også et samarbejdsforum med mulighed for at udveksle erfaringer og tips og tricks - f.eks. fornuftige dataregistreringsaftaler i projekterne. De forskellige projekter mødes med medlemmer fra GeoFA-arbejdsgruppen den første fredag i hver måned.

Derudover sørger vi for at udnytte, at de kommuner, der går på tværs af projekterne, er med til at binde vores indsatser sammen ■